

Sygn. akt VII U 489/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Danuta Dadej - Więsyk
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Beata Pełczyńska

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2015 r. w Lublinie

sprawy H. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o odsetki

na skutek odwołania H. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 5 stycznia 2015 roku, nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala H. K. prawo do wypłaty ustawowych odsetek z tytułu opóźnienia w wypłacie przeliczonego świadczenia emerytalnego począwszy od dnia 2 lipca 2012 roku do dnia wypłaty.

Sygn. akt VII U 489/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 stycznia 2015 roku, znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., odmówił H. K. na podstawie art. 118 ust. 1a, ust. 3 i ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1440 ze zm.) oraz art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1442 ze zm.), prawa do wypłaty odsetek. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 12 listopada 2014 roku wpłynął do organu rentowego w dniu 12 grudnia 2014 roku, decyzja o przeliczeniu emerytury została wydana w dniu 5 stycznia 2015 roku, a wypłata wyrównania wynikająca z decyzji nastąpi w dniu 1 lutego 2015 roku wraz ze świadczeniem za miesiąc luty bieżącego roku tj. z zachowaniem terminów przewidzianych w ustawie (decyzja – akta ZUS).

W odwołaniu H. K. wnosila o zasądzenie odsetek od należnego wyrównania za okres od dnia 1 czerwca 2012 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku (odwołanie – k. 2 – 3 akt sądowych).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, podnosząc argumenty które legły u podstaw zaskarżonej decyzji, nadto wskazując, że ani Sąd Okręgowy ani Sąd Apelacyjny w Lublinie nie stwierdziły odpowiedzialności Zakładu za opóźnienie w przeliczeniu świadczenia (odpowiedź na odwołanie – k. 4 – 4v. a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Decyzją z dnia 28 czerwca 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił H. K. przeliczenia podstawy wymiaru emerytury w oparciu o art. 110 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Od wskazanej decyzji ubezpieczona odwołała się wnosząc o ponowne ustalenie podstawy wymiaru emerytury według stanu na styczeń 2009 roku biorąc za podstawę zarobki z lat 1996 – 2005. W piśmie procesowym z dnia 3 września 2013 roku ubezpieczona nadto wносиła o naliczenie wyrównania świadczenia za okres od 2009 roku do 2013 roku z należnymi odsetkami. W rozpoznaniu zgłoszonych żądań wyrokiem z dnia 18 czerwca 2014 roku Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. akt VII U 3122/12 w pkt I zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił H. K. prawo do ponownego obliczenia podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem kwoty bazowej obowiązującej na dzień 21 stycznia 2009 roku, tj. 2275,37 złotych za okres od dnia 28 stycznia 2011 roku, przyjmując do jej ustalenia wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 226,78 % ustalony z 10 kalendarzowych lat 1995 – 2004. W pkt III wniosek z dnia 3 września 2013 roku o ustalenie prawa do odsetek przekazał Zakładowi do merytorycznego rozpoznania. Od wskazanego wyroku apelację wniósł organ rentowy wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, w rozpoznaniu której Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w pkt I zmienił zaskarżony wyrok w pkt I w ten sposób, że datę początkową ponownego obliczenia wysokości emerytury określił na dzień 1 czerwca 2012 roku, natomiast w pkt II oddalił apelację w pozostałym zakresie. Dokonując zmiany zaskarżonego wyroku Sąd Apelacyjny ustalił, że dopiero w czerwcu 2012 roku złożony został skuteczny wniosek o przeliczenie emerytury, w którym zawarte zostało żądanie przeliczenia podstawy wymiaru z zastosowaniem kwoty bazowej ze stycznia 2009 roku, tj. od daty podjęcia wypłaty emerytury. Wskazany wyrok wypłynął do organu rentowego w dniu 12 grudnia 2014 roku. W dniu 5 stycznia 2015 roku Zakład po rozpoznaniu wniosku z dnia 3 września 2013 roku przekazanego do merytorycznego rozpoznania wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 18 czerwca 2014 roku odmówił ubezpieczonej wypłaty odsetek.

(decyzja – k. 69 a.r.; odwołanie – k. 2; pismo – 56; wyrok i uzasadnienie – k. 92, 94 – 97v.; apelacja – k. 101 – 102v.; wyrok i uzasadnienie – k. 124, 128 – 131 akt sprawy o sygn. VII U 3122/12; odpis wyroku – k. 94 a.r.)

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o powołane dowody z dokumentów. Ich autentyczność w toku procesu nie była kwestionowana przez strony. Ich forma oraz treść nie wzbudziła ponadto wątpliwości co do ich autentyczności z urzędu, wobec czego zostały one uznane za wiarygodne w całości i jako takie stanowiły pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie H. K. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Okolicznością sporną w rozpoznawanej sprawie biorąc pod uwagę treść zaskarżonej decyzji oraz treść odwołania była ocena ziszczenia się warunków do ustalenia ubezpieczonej prawa do ustawowych odsetek z tytułu opóźnienia w wypłacie przeliczonego świadczenia emerytalnego z okres wskazany w odwołaniu, tj. od dnia 1 czerwca 2012 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 121) – zwanej w dalszej części ustawą systemową, jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w

przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Powołany przepis w ocenie Sądu jednoznacznie znajduje zastosowanie w rozpoznawanej sprawie, bo choć przedmiot zainteresowania dotyczy okoliczności związanych z przeliczeniem świadczenia to jednak pośrednio odnosi się również do wypłaty przeliczonego świadczenia od daty w której ustalono wysokości świadczenia stosownie do dokonanego przeliczenia.

Odnosząc się do żądania odwołania ustalenia prawa do odsetek obejmującego okres od dnia ustalenia daty początkowej ponownego obliczenia wysokości emerytury, tj. od dnia 1 czerwca 2012 roku, określonej w wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 12 listopada 2014 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku, tj. do dnia poprzedzającego dzień płatności wyrównania przeliczonej emerytury, określonego w zaskarżonej decyzji, należy wskazać, że nie można zgodzić się z argumentem podniesionym w odpowiedzi na odwołanie o tym, że odsetki się nie należą z uwagi na to, że sądy obu instancji zmieniając decyzję z dnia 28 czerwca 2012 roku i ustalając ubezpieczonej prawo do ponownego obliczenia podstawy wymiaru emerytury, nie orzekły o odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w przeliczeniu świadczenia.

Stosownie bowiem do art. 118 ust. 1a zdanie drugie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748) – zwanej w dalszej części ustawą emerytalną, w razie ustalenia prawa do świadczenia orzeczeniem organu odwoławczego organ ten, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Treść powołanego przepisu w sposób jednoznaczny wskazuje, że na sąd przyznający prawo do świadczenia nałożony został obowiązek rozstrzygnięcia z urzędu o tej odpowiedzialności organu, tj. rozstrzygnięcia zarówno stwierdzającego taką odpowiedzialność, jak i jej brak. Zgodnie z poglądami orzecznictwa niezamieszczenie tej treści rozstrzygnięcia w sentencji wyroku nie jest zaś równoznaczne z orzeczeniem negatywnym i nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia, a niezamieszczenie w sentencji wyroku orzeczenia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji oznacza, iż sąd w istocie nie wyjaśnił i nie rozstrzygnął tej kwestii. Z tych względów przyjmuje się, że w kolejnym procesie sądowym, w którym ubezpieczony domaga się wypłaty odsetek od przyznanego z opóźnieniem świadczenia, dopuszczalne, a wręcz konieczne, jest prowadzenie postępowania dowodowego na tę okoliczność (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2010 roku, sygn. II UK 330/09; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011 roku, sygn. I UZP 2/11; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 10 października 2014 roku, sygn. III AUa 40/14).

Z tych względów konieczne było poczynienie ustaleń niezbędnych dla dokonania oceny odpowiedzialności organu rentowego, mając na uwadze art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej, zgodnie z którą organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120 ustawy emerytalnej.

Z poczynionych ustaleń wynika, że już w dniu 4 czerwca 2012 roku, tj. w dniu złożenia skutecznego wniosku o przeliczenie emerytury, w którym zawarte zostało żądanie przeliczenia podstawy wymiaru z zastosowaniem kwoty bazowej ze stycznia 2009 roku, tj. od daty podjęcia wypłaty emerytury, organ rentowy był w posiadaniu dokumentacji, przy uwzględnieniu której Sąd Okręgowy zmienił decyzję z dnia 28 czerwca 2012 roku, a następnie Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok, ustalając datę początkową ponownego obliczenia wysokości emerytury na dzień 1 czerwca 2012 roku. Biorąc pod uwagę wskazane ustalenia należy uznać, że została prawomocnie stwierdzona niezasadność odmowy przeliczenia świadczenia emerytalnego ubezpieczonej pomimo posiadania przez organ rentowy zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp – 7 w chwili wydawania decyzji z dnia 28 czerwca 2012 roku. Mając to na uwadze Sąd Okręgowy znalazł usprawiedliwione podstawy do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie prawa do świadczenia w przepisany terminie.

Konsekwencją ustalenia, że organ rentowy ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, w rozpoznawanej sprawie jest to, że podstawę oceny zasadności żądania odwołania w odniesieniu do okresu od dnia 1 czerwca 2012 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku stanowi art. 118 ust. 1a zdanie pierwsze ustawy emerytalnej, do którego odsyła z kolei powołany art. 85 ust. 1 ustawy systemowej, zgodnie z którym w razie

ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. A zatem w braku stwierdzenia tej odpowiedzialności organ rentowy jest uprawniony do przyjęcia daty wpływu prawomocnego orzeczenia sądu jako daty ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (Kamil Antonów (red.), Marcin Bartnicki, Bartosz Suchacki, Marcin Zieleniecki: Komentarz do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, [w:] Emerytury i renty z FUS. Emerytury pomostowe. Okresowe emerytury kapitałowe. Komentarz).

Mając powyższy pogląd na uwadze oraz biorąc pod uwagę stwierdzenie w rozpoznawanej sprawie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, okoliczności na które powołuje się organ rentowy w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji i odpowiedzi na odwołanie, tj. data wpływu prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 12 listopada 2014 roku w dniu 12 grudnia 2014 roku, data wydania decyzji o przeliczeniu emerytury w dniu 5 stycznia 2015 roku oraz data wypłaty wyrównania wynikającego z tej decyzji w dniu 1 lutego 2015 roku wraz ze świadczeniem za miesiąc luty bieżącego roku tj. z zachowaniem terminów przewidzianych w ustawie, pozostają bez znaczenia dla oceny żądania ustalenia prawa do wypłaty ustawowych odsetek. Data wypływu prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie wobec stwierdzenia odpowiedzialności organu za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji nie może być kwalifikowana w stanie faktycznym sprawy, jako data ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji przez organ, w rozumieniu powołanego art. 118 ust. 1a zdanie pierwsze ustawy emerytalnej. Z tych względów nie można przyjąć, że organ rentowy ustalił w terminie przewidzianym w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych, tj. art. 118 ust. 1 i ust. 1a ustawy emerytalnej, prawo do przeliczenia świadczenia emerytalnego ubezpieczonej. Wobec tego ziścił się warunek powstania obowiązku wypłaty odsetek, określony w powołanym art. 85 ust. 1 ustawy systemowej. Jak bowiem ustalono, organ rentowy ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przeliczeniu świadczenia.

Z tych względów żądanie odwołania należało uznać za zasadne, a zaskarżoną decyzję odmawiającą wypłaty odsetek należało uznać za nieodpowiadającą prawu.

Mając na uwadze treść art. 118 ust. 5 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym wypłata świadczenia wynikająca z decyzji, o której mowa w ust. 4, tj. z decyzji ponownie ustalającej prawo do świadczenia lub jego wysokość, następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni, oraz ustaloną w niniejszym postępowaniu okoliczność, że już w dniu 4 czerwca 2012 roku, tj. w dniu złożenia skutecznego wniosku o przeliczenie emerytury, w którym zawarte zostało żądanie przeliczenia podstawy wymiaru z zastosowaniem kwoty bazowej ze stycznia 2009 roku, tj. od daty podjęcia wypłaty emerytury, organ rentowy był w posiadaniu dokumentacji, przy uwzględnieniu której Sąd Okręgowy zmienił decyzję z dnia 28 czerwca 2012 roku, a następnie Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok, ustalając datę początkową ponownego obliczenia wysokości emerytury na dzień 1 czerwca 2012 roku, co wyłączało konieczność wyjaśniania okoliczności niezbędnych do wydania decyzji po dacie złożenia wniosku, Sąd Okręgowy ustalił H. K. prawo do wypłaty ustawowych odsetek z tytułu opóźnienia w wypłacie przeliczonego świadczenia emerytalnego począwszy od dnia 2 lipca 2012 roku, tj. następującego po najbliższym terminie płatności świadczenia, określonym przez organ rentowy na pierwszy dzień miesiąca.

Z tych względów Sąd Okręgowy na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.